

**Bo'lajak o'qituvchilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash
texnologiyasining mazmuni.**

**JDPU magistranti
Begimova Muxlisa Rasul qizi**

Annotatsiya: Ushbu maqolada bo'ljak o'qituvchilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ularni ta'lim jarayoniga joriy etish mexanizmlari tahlil qilib borilgan. Shuningdek, u o'quv jarayonini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish orqali talabalarda mustaqil fikrlash, samarali muammolarni hal qilish va professional moslashuvchanlikni rivojlantirish salohiyatini namoyish etadi.

Kalit so'zlar: Innovatsiya, texnologiya, innovatsion yondashuv, intellectual yondashuv, Men-konsepsiyasi, pedagogik jarayonga, kasbiy kompetentlik, metodika.

Asosiy qism

Bugungi kunda pedagogik innovatsiya tushunchasi shunchaki yangilik kiritish emas, balki ta'lim sifati va samaradorligini kafolatlovchi pedagogik jarayonni optimallashtirish mexanizmi sifatida qaralishi lozim. Hozirgi kunda zamonaviy ta'lim tizimini tubdan modernizatsiya qilish, pedagog kadrlarning innovatsion salohiyatini oshirish masalasi O'zbekiston Respublikasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilanmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-sonli "Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi Farmonida zamonaviy bilim va kompetensiyalarga ega, innovatsion fikrlaydigan pedagog kadrlarni tayyorlash muhim vazifa sifatida ilgari surilgan. Shuningdek, 2020-yil 6-noyabrdagi PF-6108-son Farmonida ta'lim tizimiga ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etish, o'qituvchilarning kasbiy mahoratini uzluksiz rivojlantirish zarurligi alohida ta'kidlangan. Mazkur hujjatlarda pedagoglarning innovatsion faoliyatga tayyorgarligini oshirish orqali ta'lim sifati yangi bosqichga olib chiqish ko'zda tutilgan.

Bo'lajak o'qituvchilarning innovatsion faoliyatga tayyorgarligi ularning raqamli texnologiyalar, «yumshoq ko'nikmalar» (soft skills) va kreativ yondashuvlarni o'quv jarayoniga integratsiya qila olish qobiliyati bilan belgilanadi. Hozirgi davr mamlakatimizda bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini

rivojlantirish, pedagogik tafakkurini kengaytirish, ularda fanni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash uchun zarur bo'lgan metodik bilim, ko'nikmalarni shakllantirishdan iboratdir. Texnologiya- innovatsion texnologiyaning ilmiy aspektini belgilash uchun ishlatiladi. Bu texnik va inson resurslarini hamda ularni o'z oldiga ta'lim shakllarini optimallashtirish vazifasini qo'yuvchi hamkorligini hisobga olgan holda, dars berish va bilimlarni o'zlashtirishning barcha jarayonlarini yaratish, qo'llash va belgilashning tizimli usuli. «Innovatsion texnologiya- bu o'qituvchi (tarbiyachi) tomonidan o'qitish (tarbiya) vositalari yordamida o'quvchilarga ta'sir ko'rsatish va bu faoliyat mahsuli sifatida ularda oldindan belgilab olingan shaxs sifatlarini shakllantirish jarayonidir» Innovatsiya – bu u yoki bu faoliyat sohasida samaradorlikni oshirish maqsadida yangi texnika-texnologiyalarni yaratish, ish faoliyatni boshqarishning takomillashgan usul va shakllarini ishlab chiqish hamda ularni joriy etishga qaratilgan ilmiy-ijodiy faoliyat natijasi. Bugungi kunda ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish, uni raqamlashtirish hamda interfaol metodlar asosida tashkil etish orqali pedagoglarning ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Innovatsion faoliyat-pedagogning o'z kasbini takomillashtirishdagi mavjud shakl va vositalarnie gallashga ijodiy yondashuvini nazarda tutadi. Ta'limdagi innovatsiyalar va innovatsion pedagogik faoliyat haqida barqaror va hammaga ma'qul bo'lgan ilmiy tasavvurlar va tasniflar shupaytgachamukammal tarkib topgan emasligini ham e'tirof etish lozim. Bunday holatning asosiy sabablaridan biri ta'limga yo'naltirilgan ilmiy bilimlar tizimlari o'rtasidagi qiyinchilik bilan yengib o'tiladigan uzilishlardir. Yana kattaroq sabab esa ta'limiy bilim va amaliy pedagogik faoliyat o'rtasidagi uzilishdir. O'qituvchi innovatsion faoliyatning subyekti va tashkilotchisi sifatida yangilikni yaratish, qo'llash hamda ommalashtirishda ishtirok etadi. Innovatsiyaning maqsadi-sarflangan mablag' yoki kuchdan eng yuqori natija olishdan iborat. Innovatsiya - bu **statik hodisa emas, balki dinamik jarayon**dir. Uning muvaffaqiyati pedagogning ichki motivatsiyasi, kasbiy «Men-konsepsiyasi»ning barqarorligi va intellektual salohiyatiga bevosita bog'liq.

I.P.Podlasiy pedagogik tizimda innovatsion o'zgarishlarning yo'nalishlarini o'rganish asosida quyidagilarni belgilab beradi:

- Pedagogik tizimning tamomila o'zgarishi.
- O'quv jarayonining o'zgarishi.
- Pedagogik nazariyaning o'zgarishi.
- O'qituvchi faoliyatining o'zgarishi.

- O‘quvchi faoliyatining yangilanishi.
- Pedagogik texnologiyaning o‘zgarishi.
- Mazmunning yangilanishi.
- Shakl, usul va ta’lim vositalarining o‘zgarishi.
- Boshqaruvning o‘zgarishi.
- Maqsad va natijaning o‘zgarishi.

Bizning fikrimizcha o‘qituvchilarning innovatsion faoliyatga tayyorgarligini tahlil qilishni 3bosqichda amalga oshirish maqsadga muvofiq bo‘ladi:

1. Yangilikni pedagogik faoliyatda qo‘llashdan oldingi davrdagi o‘qituvchi faoliyatini tahlil qilish.
2. Innovatsion faoliyatning faol shakllanish davrini tahlil qilish.
3. Pedagogik jarayonga yangilik kiritilib bo‘lgandan keyingi davrdagi faoliyatni tahlil qilish.

Xulosa

Bo‘lajak o‘qituvchilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash zamonaviy ta’lim tizimining asosiy yo‘nalishlaridan biridir. Pedagogik texnologiyalarni samarali qo‘llash orqali ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirish mumkin. Shu bilan birga, innovatsion yondashuv o‘qituvchilarning raqobatbardoshligini oshiradi va ta’lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi. Ko‘plab bo‘lajak o‘qituvchilar uchun «innovatsion texnologiya» deganda faqat kompyuter yoki proyektordan foydalanish tushunilmoqda. Vaholanki, jahon tajribasi innovatsiya - bu birinchi navbatda **tafakkur tarzi** va **metodika** ekanligini ko‘rsatmoqda. Texnika - bu vosita, maqsad emas. Shu bois, ta’lim mazmunini texnokratik yondashuvdan pedagogik-psixologik yondashuvga o‘tkazish lozimligi oydinlashdi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni PF-5712. “Xalq ta’limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”. – Toshkent, 2019.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni PF-6108. – Toshkent, 2020.
3. Shomirzayev M. X. Texnologiya fanini o‘qitishda innovatsion pedagogic texnologiyalar. Darslik.. –T.: “TerDU nashr-matbaa markazi”, 2020. – 226 b.
4. Shomirzayev. M. X. Texnologiya fanini o‘qitishning samaradorligini oshirish yo‘llari. O‘qituvchilar uchun uslubiy qo‘llanma. –T.: 2019. – 72 b
5. Ziyomhammadov B. Abdullayeva Sh. Pedagogika. -T.: O‘qituvchi, 2000. -126